

HUMANISTISCH CENTRUM MENS EN WERELD

Jaarverslag over 1955.

Hoe is de algemene indruk?

Men doet, naar onze mening, goed om het jaar 1955 te beschouwen als een periode, waarin het Humanistisch Centrum Mens en Wereld nog bezig was te zoeken naar de wijze, waarop het met optimaal resultaat zijn taak zou kunnen vervullen.

Die taak had het afgelopen jaar in hoofdzaak vier facetten, t.w. de contacten tussen de humanistische organisaties onderling, de emigratiebemoeienissen, de sociologische activiteiten en de pers- en documentatiedienst. Het belangrijkste was ongetwijfeld ook nu weer, dat de organisaties binnen het Centrum de mogelijkheid hadden, vrij intensief contact met elkaar te hebben en elkaars activiteiten en moeilijkheden daardoor beter te leren verstaan. Een voorjaarsconferentie, zoals deze ook dit jaar is gehouden en waarover hierachter meer gezegd zal worden, bevordert dit contact en begrip in hoge mate. Het spreekt vanzelf, dat de meeste bestuursleden en functionarissen al zo druk bezet zijn, dat zij nauwelijks tijd kunnen vinden voor een dergelijke bijeenkomst. Toch kan het belang van deze samenkomsten, naar ons gevoelen, nauwelijks worden overschat. Willen de humanistische organisaties een bundeling blijven, een team zijn van mensen, die elkaar in hun eigen werk leren appreciëren, dan is het levendhouden van de verbindingen binnen Mens en Wereld hard nodig.

Hier moge voorts nog een enkel woord worden gezegd over de pers- en documentatiedienst. Mevr. Mr. H. Singer-Dekker, die dit werk sinds 1954 verricht, heeft daarover zelf een verslag geschreven, dat hierachter volgt. Niettemin moge hier worden geconstateerd, dat dit facet van de taak van het Centrum tot nog toe het dichtste benadert, wat men zich bij de creatie ervan moet hebben voorgesteld. Speciaal de regelmatig verschijnende documentatie voorziet bepaald in een behoefte, terwijl ook de berichtgeving in de grote pers over humanistische organisaties en gebeurtenissen meer voldoening schenkt, dan voorheen dikwijls het geval was.

Wat is de taak van onze emigratiecommissie?

Het voorlichtende werk voor de humanistische emigrant, dat door de commissie wordt gehanteerd heeft twee zijden. Men onderkent immers de noodzaak om de candidaat-emigrant vóór zijn vertrek uit Nederland voorlichting te geven, maar evenzeer meent men, dat de eenmaal in het immigratieland gearriveerde immigrant hulp en steun nodig heeft. Daarbij wordt uitdrukkelijk niet gedacht aan materiële voorlichting of aan materiële steun. De regering, zowel als de grote emigratie-centrales, die op dit gebied werkzaam zijn, voorzien al in deze behoefte. De Algemene Emigratie Centrale, waarbij onze commissie is aangesloten, heeft zich in de korte tijd van zijn bestaan, ontplooid tot de grootste centrale en het door deze organisatie in het leven geroepen apparaat voorziet, naar ons gevoelen, zeer competent in de behoefte aan voorlichting op materieel-, op stoffelijk gebied.

Daarnaast bestaat uiteraard de noodzaak, om de candidaat-emigrant op geestelijk gebied voor te bereiden op hetgeen hem op dit terrein in zijn nieuwe vaderland zal wachten. Die taak kan niet vervuld worden door het apparaat van de Algemene Emigratie Centrale. In de eerste plaats is dit apparaat daarvoor in geen enkel opzicht uitgerust of opgeleid. En in de tweede plaats zijn de zestien in de A.E.C. samenwerkende organisaties van te verschillende plui-mage om dit werk ongenueanceerd ter hand te nemen. Bij uitstek dus een taak voor ons Centrum!

Daarbij is ook een punt, dat men alleen hen humanistische voorlichting wil geven, die daartoe de wens te kennen hebben gegeven. Nu leert de ervaring, dat de candidaat-emigrant, wiens aanvraag in behandeling is, al bij zoveel verschillende instanties komt om evenzovele onderdelen van zijn emigratie in orde te maken, dat hij voor de geestelijke zijde op dat ogenblik niet te veel belangstelling toont. Dat treft te meer, omdat de ervaring evenzeer leert, dat de eenmaal geëmigreerde humanist in zijn nieuwe vaderland, door de confrontatie met de geheel andere maatschappelijke positie van de kerken enerzijds en de activiteiten van de kerken om hun geloofsgenoten op te vangen anderzijds, sterke behoefte krijgt aan een goede integratie. Het komt ons zelfs voor, dat de behoefte aan hulp en steun en vooral de behoefte aan contact voor deze categorie van mensen groter zijn, dan voor hen, die nog vertrekken moeten.

Bij gebrek aan fondsen om een bescheiden opvangmogelijkheid te creëren gaat men thans stap voor stap door met het opbouwen van een contactnet, waarvoor veel tijd en energie nodig zijn. De commissie is zo gelukkig geweest, de Heer J. de Groot te Voorburg bereid te vinden, dit werk op zich te nemen. In hoeverre hier mogelijk aansluiting gezocht kan worden bij de immigratielanden zelf bestaande organisaties, is nog in onderzoek op het moment van het schrijven van dit verslag.

De commissie had aan het einde van 1955 de volgende samenstelling:

C.M. Swiebel (voorzitter), Mevrouw H.A. Polak-Schwarz, Mej. Mr. J.J.Th. ten Broecke Heekstra, D. Dijkstra, N.W. Wijnen, J.O. Schumacher, A.V. Dahler, Mr. M.G. Rood (secre.).

Hoe is ons contact met het sociale onderzoek?

Het Humanistisch Instituut voor Sociaal Onderzoek heeft aanvankelijk nogal wat moeilijkheden ontmoet, bij de beantwoording van de vraag, hoever ons sociaal onderzoek zich dient uit te breiden. Met name bleek het HISO ingeschakeld te kunnen worden bij diverse sociale onderzoeken, waar ook instituten van andere levensbeschouwelijke richtingen hun medewerking aan verlenen. Op zichzelf was dit voor het HISO, bij gebrek aan medewerkers, al niet eenvoudig. Bovendien kwam in verband met het vorenstaande de vraag op, of het HISO niet diende te proberen onderzoeken binnen de humanistische organisaties zelf te verrichten, onderzoeken, die speciaal voor deze organisaties vruchtdragend zouden kunnen zijn.

Hoewel men onder het oog heeft gezien, dat het HISO zich eenvoudig buiten spel zou plaatsen, wanneer het niet deelnam aan de grotere sociale onderzoeken, meende men toch, dat een project binnen het humanisme als zodanig, dankbaar begroet zou worden. Aan het einde van de verslagperiode was in studie, of een onderzoek, zowel sociaal, als sociaal-psychologisch, naar de achtergronden (zowel collectieve als individuele) van de buitenkerkelijkheid is uit te voeren. Gedacht is aan een wetenschappelijk verantwoord opgezet project, waarbij eventueel steun verkregen zou kunnen worden van de organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek.

In het afgelopen jaar is ook de bestuursvorm van het Instituut wat veranderd. Het directorium werd opgeheven en daarvoor in de plaats kwam een directeur, t.w. Professor Dr. T.T. ten Have, die als zodanig ook zitting kreeg in de landelijke Wetenschappelijke Advies Commissie van de Minister voor Maatschappelijk Werk. Als medewerker kon E. Vercrujssse, soc.drs. aan het Instituut worden verbonden. De directeur van het centrum verleende secretariatsdiensten.

In het kader van het zojuist vermelde plan, zal naar alle waarschijnlijkheid een gesalarieerde medewerker dienen te worden aangetrokken. Zonder het inschakelen van deskundige sociologen, resp. sociaal-psychologen meent men, dat het werk niet op een verantwoord niveau zal kunnen worden gebracht, hetgeen een eerste vereiste is.

De publiciteit.

Van de Documentatiedienst verschenen 9 nummers. De opzet van het blad bleef gelijk aan die welke eind 1954 was ontworpen. Het contact met de Pers werd in het afgelopen veel beter. Over het algemeen kan men zeggen, dat de Pers veel aandacht heeft besteed aan de Humanistische beweging.

Verslagen van lezingen georganiseerd door plaatselijke gemeenschappen van het Humanistisch Verbond werden veelvuldig opgenomen, evenals verslagen van lezingen van andersdenkenden over het Humanisme.

Aan andere gebeurtenissen in de Humanistische Beweging werd op bevredigende wijze aandacht geschonken.

In de loop van het jaar werd met de Redacties van verschillende grote dag- en weekbladen persoonlijk contact gezocht om een indruk te krijgen van de wijze waarop men wil worden voorgelicht.

Op de congressen van het Humanistisch Verbond en van Humanitas fungeerde de perschef als gastvrouw van de verslaggevers, hetgeen door deze laatsten ten zeerste werd gewaardeerd. Een vast punt, waar de verslaggevers met hun vragen en moeilijkheden op zulke bijeenkomsten terecht kunnen, bleek geen overbodige weelde te zijn.

Ook het contact met de radio, voor zover het betreft de berichtgeving voor de radio over bijzondere gebeurtenissen, werd in de loop van het jaar geconsolideerd. De A.V.R.O. besteedde in haar rubriek "Actualiteiten" aandacht aan het congres van het Humanistisch Verbond en aan dat van Humanitas,

terwijl de V.A.R.A. aan het congres van Humanitas een gedeelte van het week-journaal wijdde. Bovendien werd van beide congressen melding gemaakt via de radionieuwsdienst van het A.N.P.

De Persdienst verzorgde verder de nieuwsberichten voor de radio-wereld-omroep, welke in iedere maand die 5 zondagen telt, op een zondag een uitzending wijdt aan het Humanisme.

Algemene onderwerpen.

Voorjaarsconferentie.

Ook het afgelopen jaar werd een voorjaarsconferentie gehouden en wel op 19 maart 1955 te Amsterdam. De conferentie was ditmaal bestemd zowel voor de besturen als voor de functionarissen. Ze was beperkt tot een zaterdagmiddag. Aan de hand van tevoren aan de deelnemers rondgezonden syllabus, gaven zes inleiders van de diverse, in het Centrum samenwerkende organisaties, t.w. W. Coenders (Humanistisch Verbond), H.J.J. Lips (Humanistisch Thuisfront), W. de Haas (Weezenkas), P. Spigt (A.H. Gerhardstichting), H.v. Woudenberg (Humanistische Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid), Mej. M. Dijkstra (Humanitas) een korte uiteenzetting van het werk van hun organisaties. Na afloop daarvan werd onder leiding van de voorzitter van het Centrum een forum gevormd van de inleiders, die vragen van de acht-en-veertig aanwezigen beantwoordden.

De discussie was geanimeerd en de indruk bestond, dat het voor velen vruchtbaar was op deze wijze met elkaars werk kennis te maken.

Bestuur.

In de loop van het jaar bleek de Centrale Stichting Bureaux voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden bereid toe te treden tot het Centrum, waardoor het aantal van de daarin gebundelde organisaties tot zeven steeg. Mevrouw D. Heroma-Meilink die al geruime tijd in het bestuur zitting had, nam de vertegenwoordiging van de Bureaux op zich.

Het bestuur zag in 1955 J. Bijleveld, E. Vermeer en M.A. Reinalda gaan en in hun plaats resp. F.v.d. Berkhof, Dr. E. Nordlohne en Mr. M. Knap komen. Het bestuur was derhalve aan het einde van 1955 aldus samengesteld:

Mr. B.v.d. Waerden, (Humanitas) voorzitter.

Dr. J.P. van Praag (Humanistisch Verbond), tweede voorzitter.

Mej. M. Dijkstra, (Humanitas) secretaresse.

F.v.d. Berkhof, (Humanistisch Verbond) penningmeester.

Mevrouw D. Heroma-Meilink, (Stichting Bureaux voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden).

Dr. E. Nordlohne, (Humanistisch Thuisfront).

Mr. M. Knap, (Weezenkas).

M. Paulissen, (A.H. Gerhard-Stichting).

H. van Woudenberg, (Humanistische Werkgemeenschap in de P.v.d.A.).

Directeur: Mr. M.G. Rood.

Pers- en Documentatie: Mevrouw Mr. H. Singer-Dekker.

=====